

عکاسی

نقش خطوط در کمپوزیسیون تصاویر

(۳)

دکتر هادی

شکل‌های معکوس، که در اطرافشان وجود دارد، به اعتدال کشیده میشوند و از شدتشان کاسته میگردد.

مجموعه‌ی این خطوط، یک افق پریچ و خم بوجود می‌آورد که در کمال وضوح پله‌ی را بسوی مبارزه و پیکار و کشمکش و همچنین امید و آرزو در نظر تماشاگر مجسم می‌سازد. همین علت نقاشان متعددی در آفرینش صحنه‌های نبرد و قهر و درشتی، از آن برای کمپوزیسیون تابلوهای خود استفاده کرده‌اند. هر چه زوایا تیزتر باشد بهمان نسبت حالت و اثرش خشن‌تر و مؤثرتر خواهد بود و برعکس هر قدر خطوط از هم بازتر باشد حرکت و تأثیر آن معتدل‌تر و ملایم‌تر خواهد شد.

خط زیگزاگ همچنین در ایجاد حس گمراهی، سرگردانی، اختلال، زودشکنی، ناپایداری و نظایر آن نقش بزرگ و مؤثری بازی میکند. با وجود این، باید متوجه بود که همه‌ی اینها با کلیات ترکیب‌بندی و مجموعه‌ی کمپوزیونی که در میان آن ظاهر میکند بستگی دارد.

در پایان بحث خطوط مایل تذکر مطلبی بسیار مفید خواهد بود و آن عبارتست از: اهمیت جهت این خط بر حسب اینکه بالارونده باشد یا پایین‌آینده، معمولاً هر تصویر را از گوشه‌ی پایین چپ بسوی گوشه‌ی راست بالا نگاه میکنند. بنابراین اگر قطر یا خط مایل، این مسیر را طی کند آنرا بالارونده میگویند و اگر از گوشه‌ی چپ بالا بطرف گوشه‌ی راست پایین بیاید پایین‌آینده خوانده میشود:

قوس‌ها - خطوط موجدار - دایره‌ها - مارپیچ‌ها

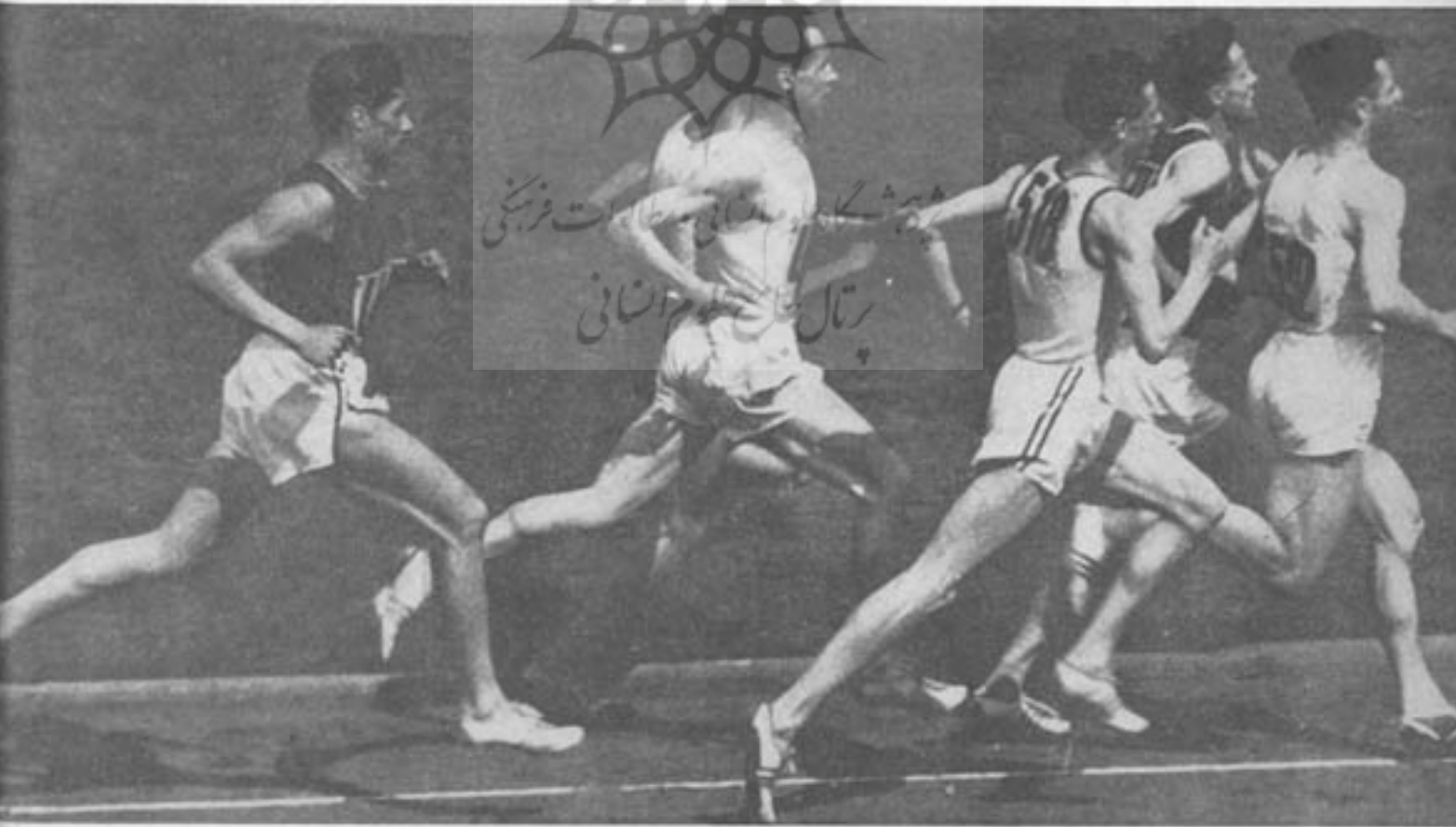
همچنانکه میبایستی انتظار داشت، بشر در استفاده از انواع خطوط مزبور نیز برای ابراز احساسات خویش غفلت و کوتاهی

خط مایل - مورب - قطر چهارضلعی

این خط‌ها نشانه و مظهر «شیب و سرازیری» است و احساسی که از دیدن آنها بانسان دست میدهد عبارت است از: ناامنی، لغزش، پرش، بی‌ثباتی، ناپایداری، بیم و تشویق. در عین حال گاهی نیز بطور غیرمنتظره نیروی از حیات و زندگی به تصویر می‌بخشد. همچنین میتواند موجب تشویق و تشجیع تماشاگر شود. خطوط مایل حاکیست خطوط افقی را تعدیل میکند و به قدرت و شدت خطوط عمودی می‌افزاید. این دو خط (افقی و عمودی) که مجموعاً اسکلت تصویر بشمار می‌آید به کمک خط مایل کسب نیرو و تحرک میکند. کلاسیک‌ترین مایل‌ها خطوطی است که با خط افقی دارای زاویه‌ی ۴۵ درجه باشد؛ خطوط مایلی که در این وضع باشد درست لحظه‌ی را نشان میدهد که بین سقوط به افقی و صعود به عمودی است. وقتی زاویه‌ی میان خط مایل و افقی کوچکتر از ۴۵ درجه باشد احساسی که به انسان القاء میکند شدیدتر، فعال‌تر، و نیرومندتر خواهد بود. برعکس هر قدر بزرگتر بوده و بطرف خط قائم نزدیکتر شود از احساس فعالیت و توانایی آن کاسته خواهد شد. اگر بخواهیم تمامی یا قسمتی از احساس بی‌ثباتی و ناپایداری خط مایل را از بین ببریم با قراردادن خط مایل دیگری، در جهت مخالف آن، امکان‌پذیر خواهد بود. وجود یک خط مایل در روی خط قائم نیز این نتیجه را میدهد.

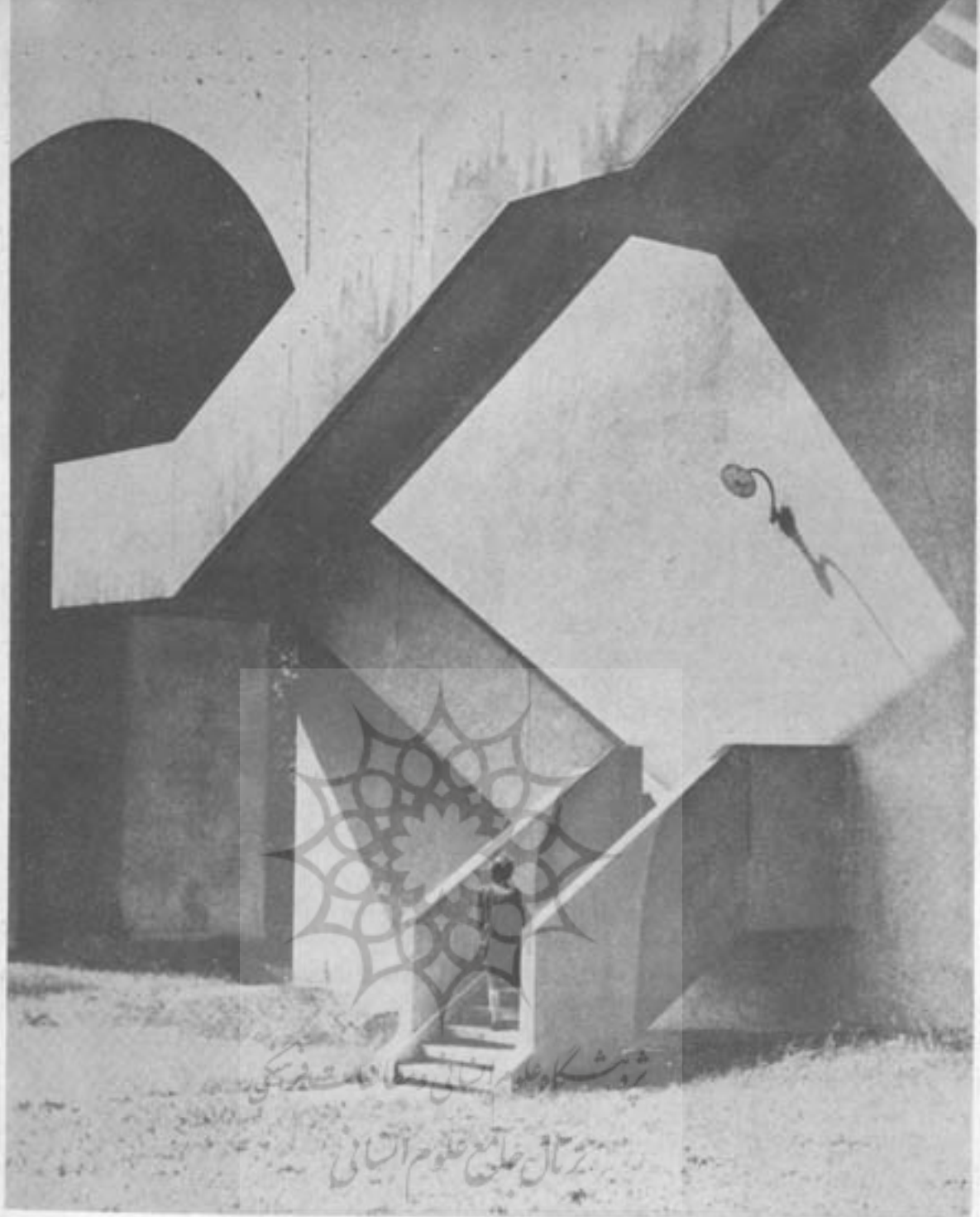
با ترکیب انواع مختلف خط‌های مایل و پیوستن آنها به یکدیگر شکل‌های جدیدی بوجود می‌آید که تأثیرشان نیز فرق دارد. برای مثال خطوط زیگزاگ را میتوان در نظر گرفت. مانند قله‌های کوه‌ها و شیروانی‌های پست‌بام‌ها.

در این موارد زوایایی بوجود می‌آید که نوکشان به سوی آسمان است و مجموعه‌ی آنها احساسی مرکب از لطافت، تر و تازگی و نیرومندی به انسان القاء میکند که معمولاً بوسیله‌ی

هميشه که انسانى است فرنگى
رتال نامم انسانى

شیراز کاؤنسل آف سائنس اور ٹیکنالوجی
 شمال خلیج علوم آکادمی

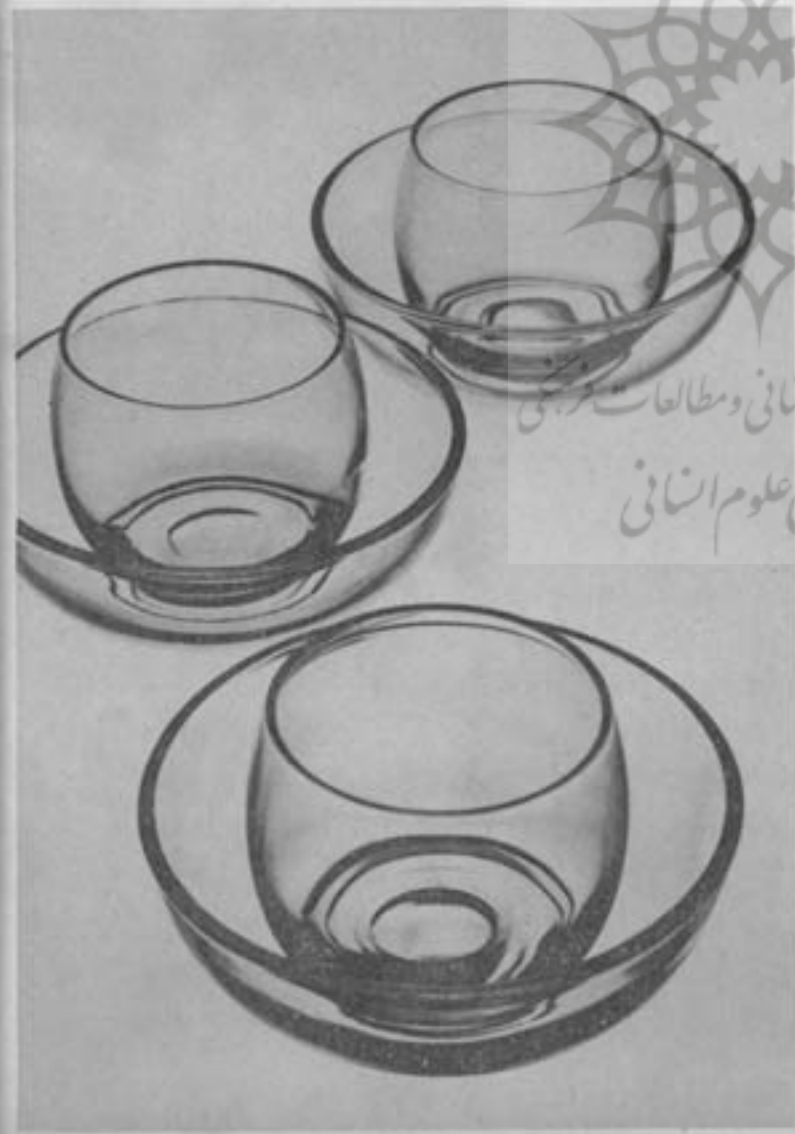
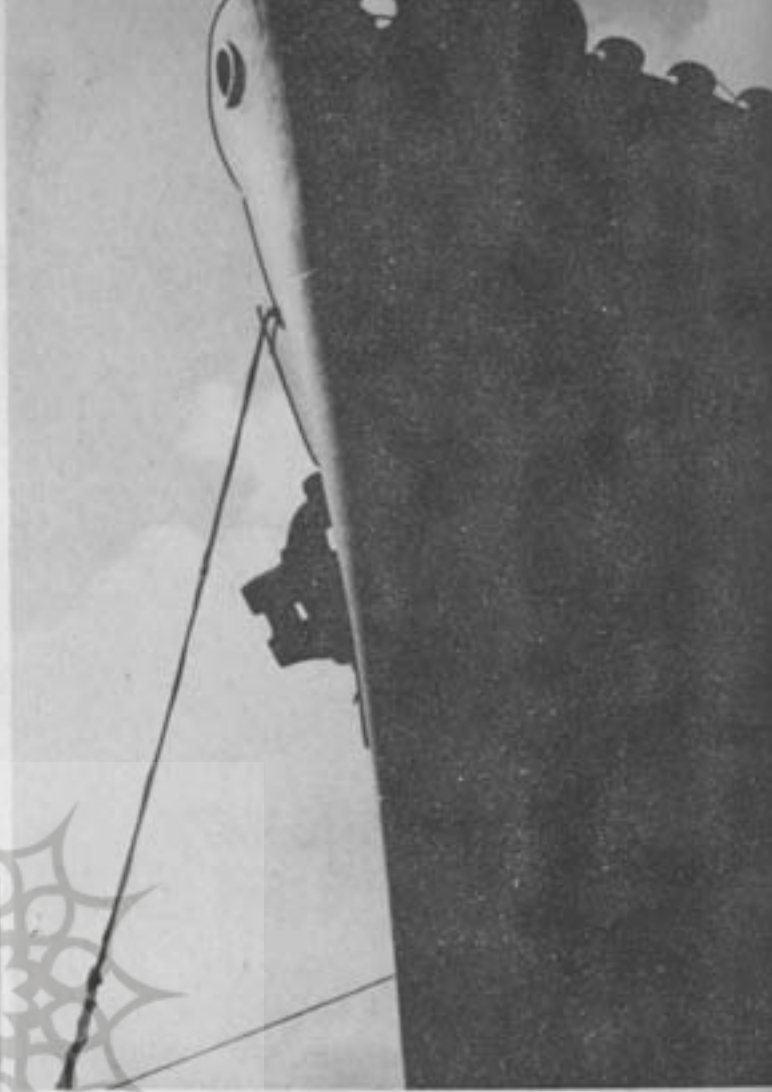
۳

قلہا تا پست ترین نواحی ، بر روی خاکها و آبها ، قبہی خود را برپا کرده . - خورشید مدار قوسی را ملی میکند تا نورخویش را از انسان ها ، حیوان ها و گیاهان به همه یکسان پخش کند . - از زمان های بسیار قدیم ، بناهایی را که مخصوص مراسم و آداب مذهبی و یا اجتماعات گوناگون ساخته میشود و بزرگ و کوچک و پیرو جوان ، غنی و فقیر ، بی فرق و امتیاز در آن جمع میشوند گنبدہا میباشند .

« ناتمام »

نکرده است . این عکس العمل های روحی و روانی در اشخاص گوناگون به نسبت های مختلف کم یا زیاد تظاهر میکند ، اما بہر حال در تمام کمپوزیسیون ها ارزش کامل خود را بعنوان مظهر و نشانه حفظ مینماید .

قوس نشانه و مظهر ہم بستگی ، رابطہ ، الحاق ، پیوست ، اتصال ، تجمع ، محفل و مجلس است . قوس یک پل دو قسمت مختلف را کہ بوسیلهی رودخانه از ہم جدا بوده بہ یکدیگر ربط میدہد و بہم متصل میسازد . - آسمان نامتناہی ، از مرتفع ترین

شیراز
شعبه گاه علوم انسانی و مطالعات غربی
رساله جامع علوم انسانی

۶

۷